

Walter Kreck (1908–2002)

15. 11. 2002 zemřel ve věku 94 let zřejmě poslední z meziválečných německých žáků Karla Bartha, reformovaný systematický theolog Walter Kreck. U Bartha v Bonnu studoval a v Basileji promoval (*Učení o posvěcení u H. F. Kohlbrüggeho – Die Lehre von der Heiligung bei H. F. Kohlbrügge*, 1936). V letech 1935–1940 působil jako farář reformovaného sboru ve Frankfurtu n.M. a zároveň vedl tamní ilegální kazatelský seminář Vyznávající církve. Od roku 1952 působil jako profesor systematické a praktické teologie v Bonnu.

Do theologické diskuse vstoupil opožděně monografií *Budoucnost toho, který už přišel. Základní problémy eschatologie (Die Zukunft des Gekommenen. Grundprobleme der Eschatologie*, 1961 – německou slovní hříčku by lépe vystihl překlad „Příští Příšlého“). Svému učiteli, na jehož bonnskou katedru vlastně po válce zasedl, věnoval mj. knihu *Základní rozhodnutí v Dogmatice Karla Bartha. K diskusi jeho chápání zjevení a vyvolení (Grundentscheidungen in Karl Barths Dogmatik. Zur Diskussion seines Verständnisses von Offenbarung und Erwählung*, 1978; licenční vydání v DDR 1983) a výstižný portrét v knižních řadách M. GRESCHATA *Theologové protestantismu v 19. a 20. století (Theologen des Protestantismus im 19. und 20. Jahrhundert I/II*, 1978, 382–399) a *Postavy církevních dějin (Gestalten der Kirchengeschichte 10/1*, 1985, 102–122). Několika vydání se dožila volná trilogie ‚Základních otázek‘: *Základní otázky dogmatiky (Grundfragen der Dogmatik*, 1970), *Základní otázky křesťanské etiky (Grundfragen christlicher Ethik*, 1975), *Základní otázky ekleziologie (Grundfragen der Ekklesiologie*, 1981). Knižní soubor *Tradice a zodpovědnost (Tradition und Verantwortung*, 1974) shrnuje články z 50. a 60. let věnované ještě klasickým dogmatickým otázkám, v souborech článků ze 70. a 80. let *Církev v krizi měšťanského světa (Kirche in der Krise der bürgerlichen Welt*, 1980) a *Mírová koexistence místo konfrontace. Čím k tomu mohou přispět křesťané a církve (Friedliche Koexistenz statt Konfrontation. Was können Christen und Kirchen dazu beizutragen?*, 1988) se dostávají do popředí tehdy aktuální církevní a politická témata.

Výrazně levicově orientovaný Kreck jako snad jediný významný evangelický theolog ze SRN nepřerušil spolupráci s pražskou Křesťanskou mírovou konferencí ani po roce 1969 a na jejím 6. Všekřesťanském mírovém shromáždění v Praze roku 1985 pronesl jeden z hlavních projevů (česky: *Křesťanské církve a jejich mírové poslání*, KR LII, 1985, 149–156). S tímto politickým postojem se po sjednocení Německa ocitl v izolaci. Když jsem jej v červnu 1997 v Bonnu navštívil, vzpomínal na své dávné pražské přátele a spřádal nové levicové vize; jinou politickou orientaci nepřipouštěl.

Všech pět jeho monografií nese v titulu či podtitulu označení ‚základní‘. Toto v podstatě barthovské soustředění na fundamenty Kreckovi zaručuje pevné místo v dějinách teologie 20. století.

PRÁCE PŘIJATÉ A OBHÁJENÉ V ROCE 2002

CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

ThLic. Aleš Opatrný

Kardinál Tomášek a pokoncilní obnova pražské arcidiecéze

Doktorská disertační práce

Na životě pražské arcidiecéze, která žila od roku 1965 do roku 1991 po vedením biskupa Tomáška, účastníka a jednoznačného zastávce 2. vatikánského koncilu, je zkoumáno, nakolik život diecéze koncil ovlivnil a nakolik se o realizaci koncilových inspirací Tomášek podílel. Doba Tomášková působení je členěna na jednotlivé etapy politického vývoje v zemi, Tomáškův postoj ke koncilu je zkoumán na jeho vztahu k stěžejním koncilovým dokumentům. Práce otevírá vhled do proměn života katolické církve v Čechách v období silně ovlivněném jak koncilem, tak politickými změnami.

Ing. Alois Kříšťan

Počátky pastorální teologie v českých zemích v kontextu tereziánsko-josefínských reforem. Nejstarší české učebnice pastorálky

Doktorská disertační práce

Práce obsahuje faktografické zpracování počátků pastorální teologie pro použití v českých zemích, ozřejmění některých omylů v historicko-teologické literatuře, pokouší se o srovnání dvou nejstarších „konkurenčních“ učebnic pastorálky. Je příspěvkem k identitě pastorální teologie jako univerzální disciplíny, jako možný impuls k chápání vývoje.

František Luděk Juchelka, OSBM

Ideál společného života sv. Basila a dnešní obnova řeholního života. Historicko-spirituální analýza komunitního života a její theologická aplikace v reformních snahách basilánského řádu v Česku

Doktorská disertační práce

Práce shrnuje současný stav vědeckého bádání týkajícího se Basilaova chápání mnišství a jeho vztahu k východnímu mnišství všeobecně. Současná řeholní obnova stojí na ideji svatého – evangelního – společenství, které je zpřítomněním svaté církve v konkrétním prostoru a čase. Řeholní obnova není dílem lidí – jednotlivců, byť zdánlivě navzájem spojených v jistém nespécifickém společenství, ale Boží církve.

Eduard Krumpolc

Il principio antropico nella prospettiva del dialogo tra scienza della natura, filosofia e teologia (Antropický princip v perspektivě dialogu mezi přírodní vědou, filozofií a teologií).

Doktorská disertační práce

Práce rozebírá důvody, které vedly k formulaci antropického principu, a to ve všech jeho známých verzích. Jsou uvažovány příznivé i kritické reakce na formulaci a různé interpretace antropického principu. Je uveden a zdůvodněn pokus o vyváženou a všeobecně přijatelnou formulaci antropického principu. Jsou analyzovány důsledky přijetí takto formulovaného antropického principu pro různé filosofické i teologické disciplíny. Je zdůrazněn pozitivní přínos antropického principu pro dialog mezi přírodními vědami, filozofií a teologií.

ThDr. Jiří Skoblík

Morálně – a spirituálně – teologické aspekty transsexualizmu

Habilitační práce

Práce se zabývá situací věřících transsexuálů, kteří se rozhodují pro hormonální chirurgické připodobnění svého biologického těla vytouženému (opačnému) pohlaví. Přitom musí řešit způsob, jak sladit svou touhu po žádoucím vzhledu s doktrínou církve, o které se ne neprávem domnívají, že s takovou úpravou nebude souhlasit.

ThDr. Lubomír Žák

Trinità, essere e storia. Riflessioni sul mistero trinitario di Dio e sulla sua centralità teologica. Contributo per un progetto di ontologia trinitaria

Habilitační práce

Soubor prací v italštině, němčině, angličtině týkajících se trinitární teologie, především u ortodoxních myslitelů ruské provenience. Ukazuje nové pohledy na oblast trinitární teologie a zabývá se rovněž tzv. trinitární ontologií (Hammerle). Vlastním tématem celé práce je teologická práce a vliv Pavla Florenského, jehož studiem se Žák dlouhodobě věnuje. Staví jednotlivá Florenského tvrzení v historických souvislostech, načrtává i perspektivu budoucnosti, tj. jaké důsledky se dají předpokládat z originality Florenského pro vývoj křesťanského dogmatu.

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE –
HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA**

Mgr. Patrick Otosio Okechi

A Theological View of the Problem of Unemployment and its Effect on the Value of Human life.

Doktorská disertační práce. 258 stran

Autor se snaží prokázat nutnost zabývat se opomíjenou oblastí informální ekonomiky a jejím vztahem k ekonomice industriální společnosti. Přitom vychází z pojmu nezaměstnanosti a širokého ekonomického kontextu, který přesahuje běžný rámec ideologických analýz a hledá nové vymezení pojmu práce v humanistickém kontextu založeném na biblické tradici. Hermeneutickým principem práce je autorovi Boží trojice ad intra jako zrcadlo ekonomického společenství v spravedlnosti. Analyticky rozvádí myšlenky J. Moltmanna, M. D. Meekse, K. van Drimmela ad., které uvádí v syntézu a zasazuje ji do zcela konkrétních podmínek lidské existence.

PhDr. Helena Tampierová

Thomas More – státník a teolog

Doktorská disertační práce. 214 stran

Osobnost Thomase Mora je zařazena autorkou do celkové souvislosti jeho doby a duchovně-politických zápasů, se zvláštním zřetelem na aspekt „státník a teolog“. Teologické a církevně-politické názory Thomase Mora představila v jejich celistvosti na rozsáhlém základě primárních pramenů a odpovídající sekundární literatury. Dokazuje, že je možné a nutné mluvit o Morově teologii, která v rámci římsko-katolické věrouky zůstává pravověrná a vedla ke smrtelnému konfliktu s anglickým králem. Zejména tato část práce se stává důležitým vědeckým příspěvkem k objasnění Morova teologického myšlení a vůbec ke studiu dějin anglické reformace

Mgr. Martin Marek Krupica

Jak se modlili k Bohu staří Moravané. Pokus o zjištění na základě liturgických textů

Doktorská disertační práce. 200 stran.

Práce je založena na rozboru slovanských liturgických památek. Po uvedení historických souvislostí cyrilometodějské misie se autor zabývá vztahy slovanského písemnictví k hlásání víry. Charakterizuje a analyzuje slovenské liturgické památky (Kyjevské listy, Pražské zlomky, Sinajské zlomky a Sinajské euchologium, Liturgii sv. Petra a písňový kánon a službu svatému Dimitriovi). Zvláštní pozornost věnuje té části Sinajského euchologia, která byla objevena v klášteře sv. Kateřiny na Sinaji v r. 1975. Odmítá teorii, podle níž je liturgie sv. Petra cyrilometodějskou památkou. Dochází k závěru, že ritus, který Cyril a Metoděj sloužili, byl jednoznačně ritus východní. Nepopírá přitom západní prvky, které však v jejich liturgickém díle hrají marginální roli.

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE -
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA**

Mgr. Ota Halama

**Otázka svatých v české reformaci: její proměny od doby Karla IV.
do doby České konfese**

Doktorská disertační práce. 235 stran

Práce z oboru církevních dějin, podávající historicko-teologické zhodnocení otázky svatých a jejich kultu i úcty v českém reformačním prostředí na přelomu středověku a novověku. Na základě množství tištěných i rukopisných pramenných materiálů interpretuje soustavně přesvědčivě fenomén uctívání svatých a vytváří předpoklady k rozvinutí dalších bádání na tomto poli.

Mgr. Pavel Hošek

C. S. Lewis a hodnota náboženství

Doktorská disertační práce. 209 stran

Práce z oboru religionistiky, předkládající analýzu Lewisovy teorie náboženství v kontextu významných teoretiků náboženství 20. století. Sleduje Lewisův pohled na náboženství od archaických dob přes starozákonní Izrael ke křesťanství, porovnává jeho interpretace s C. G. Jungem, M. Eliadem, P. Tillichem, P. Ricoeurem a dalšími. Příspěvek k diskusi, zda náboženskość vnímat kladně či kriticky.

Mgr. Karel Taschner

Evangelium království – království nebeské v evangeliu podle Matouše

Doktorská disertační práce. 406 stran

Práce z oboru Nového zákona, předkládající tezi, že království Boží je centrálním tématem Matoušova evangelia. Sleduje pojetí království Božího a s ním souvisejících pojmů od starozákonní doby, velkou pozornost věnuje eschatologickému aspektu, ale dovádí zkoumání také k etickým důsledkům.

dr. Jindřich Halama

Sociální učení Českých Bratří 1464–1618

Habilitační práce. 278 stran

Práce z oboru teologické etiky, pokoušející se souhrnně předložit vývoj sociálních postojů Jednoty bratrské v průběhu jejích dějin, od radikální, Chelčickým ovlivněné první generace po násilný konec ve Třicetileté válce. Cílem studie je doložit jednak existenci dostatečně zformovaného sociálního učení v Jednotě, jednak jeho kontinuitu v čase. V příloze kritická edice textu „Napomenutí“ (2. pol. 16. stol.).